

Κριτήρια αποδοχής της Πατερικής Γραμματείας στους διαλόγους Ορθοδόξων και Λατίνων μετά το Σχίσμα

Βλ. Χρήστος Αραμπατζής, *Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Ερμηνευτικής*, Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2014, σ. 391-396

Λατινική μεθοδολογία: αυτόνομος φιλοσοφικός στοχασμός

Διακύβευμα των διαλογικών συσκέψεων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του 12^{ου} και 13^{ου} αιώνα μεταξύ Λατίνων και Ορθοδόξων: Η αναζήτηση Πατερικής τεκμηρίωσης επί της εκφοράς του δόγματος.

Ζητούμενα της ερμηνείας των Πατέρων:

A) Το κύρος των Πατέρων Ανατολής και Δύσης και η μεταξύ τους συμφωνία μπορούν να αποτελέσουν το πλαίσιο συνένυρεσης και επίλυσης των δογματικών και λειτουργικών διαφορών;

B) Με ποια κριτήρια προσεγγίζεται η Πατερική Γραμματεία, Ανατολής και Δύσης, και με ποιους κανόνες κατανοείται το περιεχόμενο της διδασκαλίας;

Νικήτας Νικομηδείας και Άνσελμος του Havelberg

Το 1136 πραγματοποιήθηκαν διαπραγματεύσεις μεταξύ Νικήτα Νικομηδείας και του Άνσελμου του Havelberg. Κύριο θέμα τους ήταν η τεκμηρίωση ή όχι του δόγματος του Filioque, η οποία αναζητήθηκε και στην Ανατολική Πατερική παράδοση και στη δυτική.

Οι Πατέρες που παραπέμφθηκαν ήταν οι ιερός Αυγουστίνος Ιπώνος, άγιος Ιλάριος Πικταβίου, άγιος Αμβρόσιος Μεδιολάνων, Ιερώνυμος, Μέγας Αθανάσιος Αλεξανδρείας, Δίδυμος, άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας. Εκτιμήθηκε ότι μπορούν να υπάρξουν διαφορετικές εκδοχές κατανόησης του δόγματος της εκπόρευσης του Αγίου Πνεύματος και για αυτό η πλέον αρμόδια αυθεντία για την επιβεβαίωση της μίας ή της άλλης εκδοχής, καθώς και της ανάδυσης της πραγματικής σημασίας των κειμένων είναι μια Οικουμενική Σύνοδος.

Ο άγνωστος συγγραφέας των αρχών του 13^{ου} αιώνα (Ιωάννης Καματηρός;)

Σε πραγματείες αγνώστου συγγραφέα των αρχών του 13^{ου} αιώνα παρουσιάζονται οι αντιδράσεις των Ορθοδόξων έναντι της ερμηνευτικής προσέγγισης των ελληνικών Πατερικών πηγών που πρότειναν Λατίνοι μοναχοί, οι οποίοι επί βασιλείας Μανουήλ Κομνηνού εγκαταστάθηκαν στο Πέραν.

Ο Hugo Eteriano (Ούγων ή Ιταλός) προσπάθησε να θεμελιώσει τις δογματικές πεποιθήσεις των Λατίνων στην ελληνική Πατερική Γραμματεία.

Ο άγνωστος συντάκτης των πραγματειών αποδεικνύει το λάθος των ερμηνευτικών μεθόδων των Λατίνων, επιμένοντας σε 4 κυρίως σημεία:

α) Οι Λατίνοι, όντας ξένοι γλωσσικώς με τα κείμενα των Ελλήνων Πατέρων δεν κατανοούν τη στοχοθεσία των συγγραφέων τους και για τον λόγο αυτό αποτυγχάνουν στην ερμηνεία τους.

β) Οι Λατίνοι αποσπούν αυθαιρέτως τα κείμενα από την ευρύτερη ιστορική τους αναφορά και έτσι αλλοιώνουν το περιεχόμενό τους και το καθιστούν ασύμβατο με την «ευσεβή» κατανόηση.

γ) Αυτό που κυρίως πρέπει να εξετάζεται σε κάθε Πατερικό κείμενο είναι η σωτηριολογική σκοποθεσία του, για αυτό και πρέπει να εξετάζουμε το σύνολο των έργων ενός Πατρός, η οποία μπορεί να ερμηνεύει και το επιμέρους έργο.

δ) Κύρια ερμηνευτική αυθεντία είναι οι Οικουμενικές σύνοδοι. Η θέση αυτή επαναλαμβάνεται από τον Νικόλαο Υδρύντος κατά την πρώτη δεκαετία μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους το 1204.